

Notatka podsumowująca wyniki ankiety dotyczącej emisji własnych przeprowadzanych przez banki w Polsce

Wstęp

W związku z pracami Zespołu ds. rozwoju rynku publicznego długoterminowych bankowych instrumentów dłużnych i w ramach jego struktur grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki, została przeprowadzona ankieta mająca na celu pogłębienie wiedzy nadzorczej w tym obszarze.

Diagnoza i analiza sytuacji w zakresie emisji długoterminowych instrumentów dłużnych ma wspomóc decyzje w zakresie wypracowania rozwiązań, sprzyjających rozwojowi tego rynku.

Struktura notatki opiera się na analizie pytań zawartych w badaniu ankietowym. Informacje pozyskane z ankiet zostały przedstawione w postaci graficznej i tabelarycznej poniżej.

Ankieta została skierowana do wszystkich banków komercyjnych (47) oraz wybranych banków spółdzielczych (29), które przeprowadzały w ostatnich latach emisje. Horyzont ankiety to lata 2007 – 2012 (dla 2012 r. dane za 5 miesięcy). W niniejszej notatce znajdują się dane oraz wyciągnięte na ich podstawie wnioski, które nie obejmują jednego podmiotu, przeprowadzającego emisje gwarantowane przez Skarb Państwa, ponieważ jego uwzględnienie zniekształcałoby obraz konkurencji na rynku.

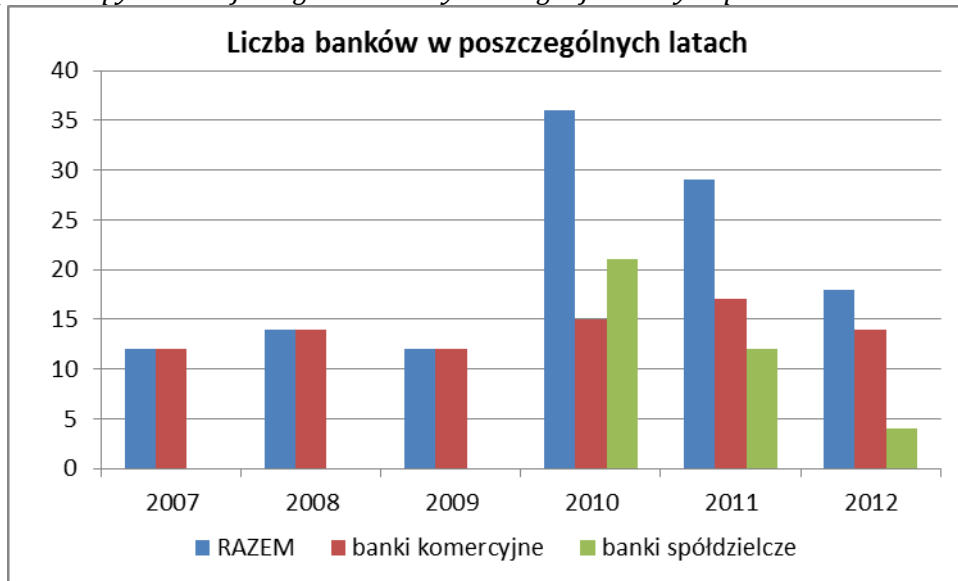
Diagnoza sytuacji – ujęcie sektorowe

Banki przeprowadzające emisje własne

Operacji emisji dokonywała nieliczna grupa banków (patrz załącznik). W bankach komercyjnych maksimum to 17 banków w 2011 r. przy średnim poziomie 14 banków w roku. W bankach spółdzielczych proces ten był skoncentrowany w latach 2010 i 2011, kiedy banki te emitowały obligacje podporządkowane w celu zasilenia funduszy.

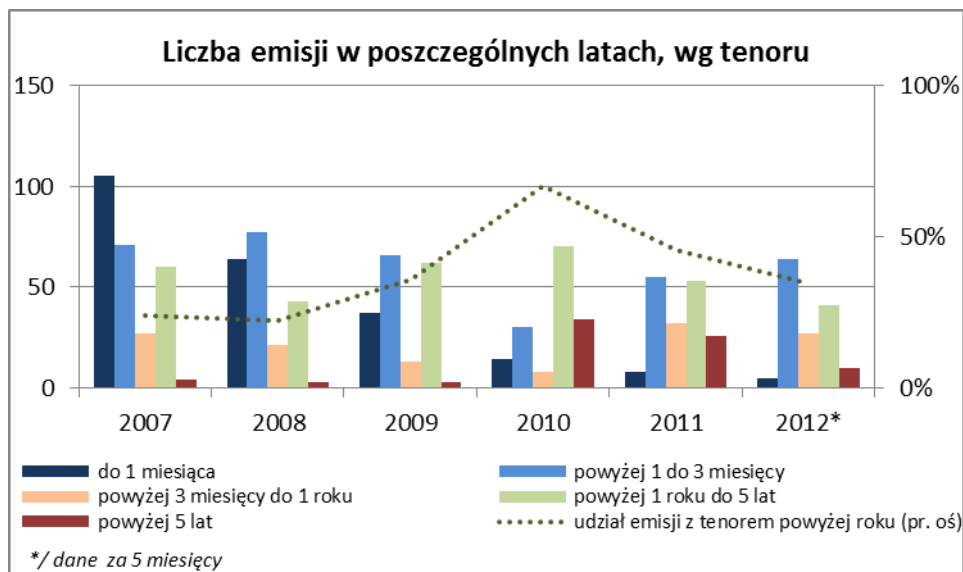
Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

Liczba emisji własnych

W łącznej liczbie emisji nie można zaobserwować wyraźnego trendu. W 2007 r. obserwowaliśmy największą ich liczbę po czym nastąpił spadek. W 2011 r. nastąpił ponowny wzrost liczby transakcji, nie osiągnął on jednak poziomu z 2007 r. Pod względem struktury należy wyróżnić 2010 r., w którym jako jedynym w próbie liczba emisji powyżej roku była wyższa niż operacji na krótsze terminy. Należy przy tym zaznaczyć, że w bankach spółdzielczych we wszystkich okresach występowały tylko instrumenty o terminie powyżej roku.

Liczba emisji w poszczególnych latach, wg tenoru

Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

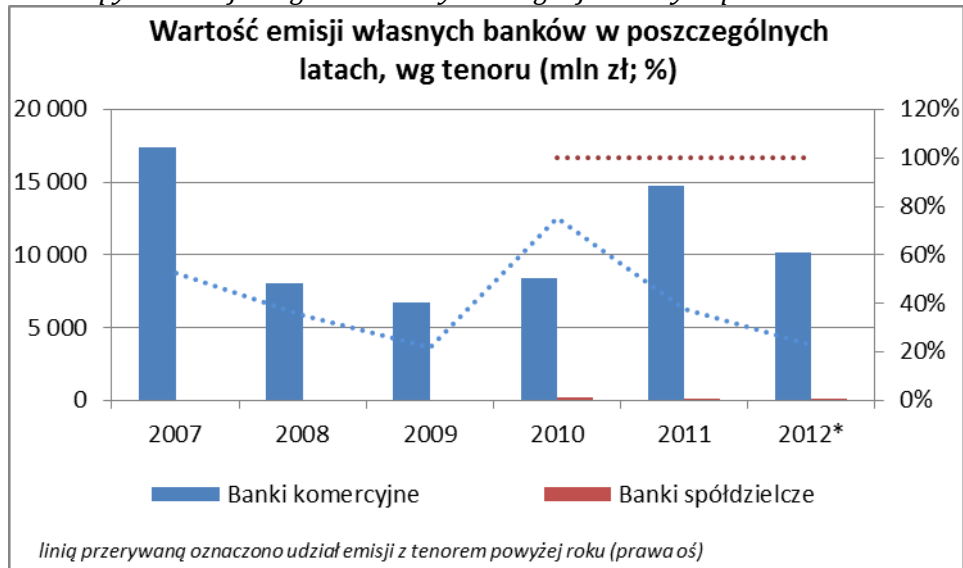
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	RAZEM
Łączna liczba emisji	267	208	181	156	174	147	1 133
do 1 miesiąca	105	64	37	14	8	5	233
powyżej 1 do 3 miesięcy	71	77	66	30	55	64	363
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	27	21	13	8	32	27	129
powyżej 1 roku do 5 lat	60	43	62	70	53	41	341
powyżej 5 lat	4	3	3	34	26	10	80
udział emisji z tenorem powyżej roku (sektor)	24,0 %	22,1 %	35,9%	66,7%	45,4%	34,7%	36,1%
Banki komercyjne (BK) - emisje razem	267	208	181	128	160	145	1 089
BK udział emisji z tenorem powyżej roku	24,0 %	22,1 %	35,9%	59,4%	40,6%	33,8%	33,5%
Banki spółdzielcze (BS) - emisje razem	0	0	0	28	14	2	44
BS udział emisji z tenorem powyżej roku				100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Banki komercyjne emisje powyżej roku	64	46	65	76	65	49	365
Banki spółdzielcze emisje powyżej roku	0	0	0	28	14	2	44

Wartość emisji własnych

Wartość emisji własnych nie wykazuje stałego trendu. W poszczególnych latach widoczne są znaczące zmiany wolumenów. Można więc założyć, że emisje te są podyktowane chwilowymi potrzebami banków a nie strategią zakładającą szersze wykorzystanie tego instrumentu do finansowania działalności. Najwyższy wolumen transakcji był obserwowany w 2009 r., jednak należy dodać, że jest to spowodowane aktywnością jednego banku kontrolowanego przez kapitał państwowy, który dokonał dużych emisji na łączną kwotę ponad 19 mld złotych.

Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

Wartość emisji własnych banków w poszczególnych latach, wg tenoru (mln zł; %)

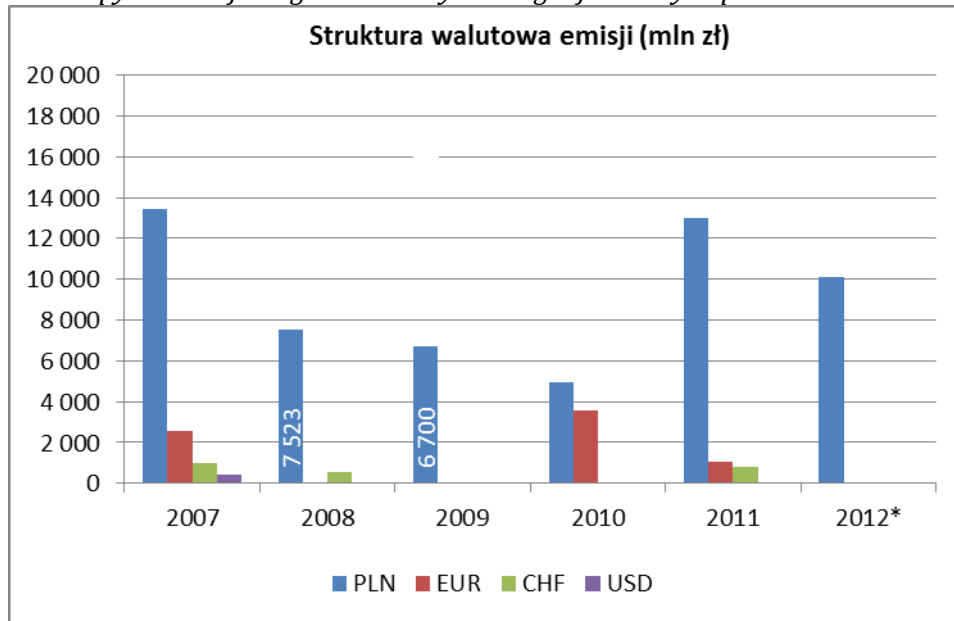
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	RAZEM
Banki komercyjne razem	17 429	8 085	6 717	8 392	14 749	10 129	65 502
Banki spółdzielcze razem	0	0	0	159	120	9	288
BK powyżej 1 roku	9 164	2 844	1 461	6 310	5 587	2 321	27 687
BS powyżej 1 roku	0	0	0	159	120	9	288
BK udział emisji z tenorem powyżej roku	52.6%	35.2%	21.8%	75.2%	37.9%	22.9%	
BS udział emisji z tenorem powyżej roku				100.0%	100.0%	100.0%	

Struktura walutowa emisji

W strukturze walutowej emisji obserwujemy dominację instrumentów emitowanych w złotych. Kolejną pod względem udziału walutą jest euro, następnie frank szwajcarski i dolar amerykański. Ich znaczenie w strukturze jest jednak marginalne. Oznacza to, że banki nie poszukiwały finansowania w walutach obcych za pomocą tego instrumentu.

Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

Struktura walutowa emisji w poszczególnych latach (mln zł)

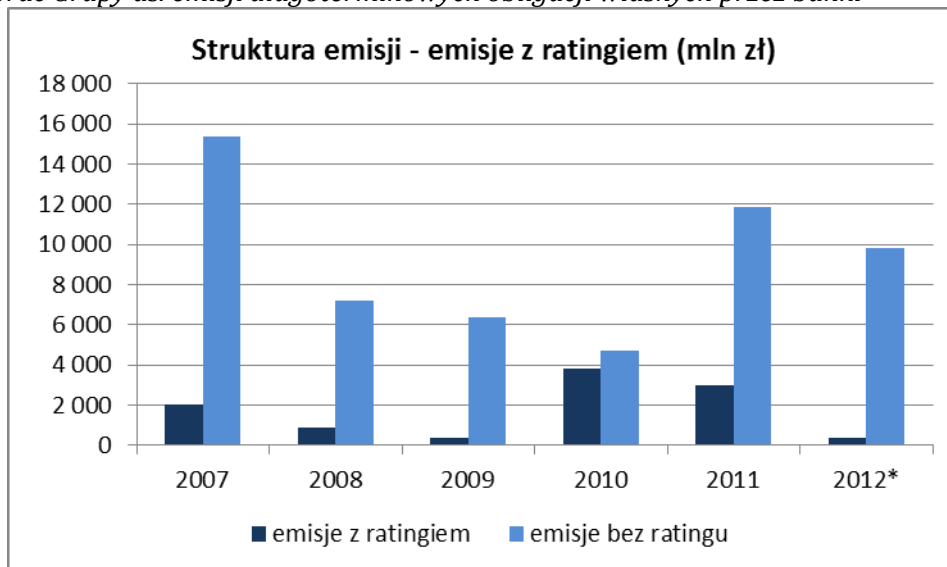
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	RAZEM
liczba banków dokonujących emisji	13	15	13	36	30	18	125
wartość emisji razem (mln zł)	17 429	8 085	6 717	8 551	14 869	10 137	65 790
PLN	13 459	7 523	6 700	4 947	12 974	10 118	55 722
EUR	2 570	0	7	3 583	1 074	19	7 252
CHF	968	560	0	0	822	0	2 350
USD	432	2	10	21	0	0	465
Struktura (%)							
PLN	77.2%	93.0%	99.7%	57.9%	87.3%	99.8%	84.7%
EUR	14.7%	0.0%	0.1%	41.9%	7.2%	0.2%	11.0%
CHF	5.6%	6.9%	0.0%	0.0%	5.5%	0.0%	3.6%
USD	2.5%	0.0%	0.1%	0.2%	0.0%	0.0%	0.7%

Emisje z nadanym ratingiem

W ankiecie zadano również pytanie o to, jaka część emisji została objęta oceną ratingową. Z analizy wynika, że udział ten jest niewielki, w granicach 15%. Wyjątkiem jest 2010 r., w którym prawie 45% wartości emisji zostało objętych ratingiem. Było to wynikiem istotnej emisji dokonanej przez jeden z banków na rynek zagraniczny w walucie obcej (800 mln euro), która posiadała rating.

Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

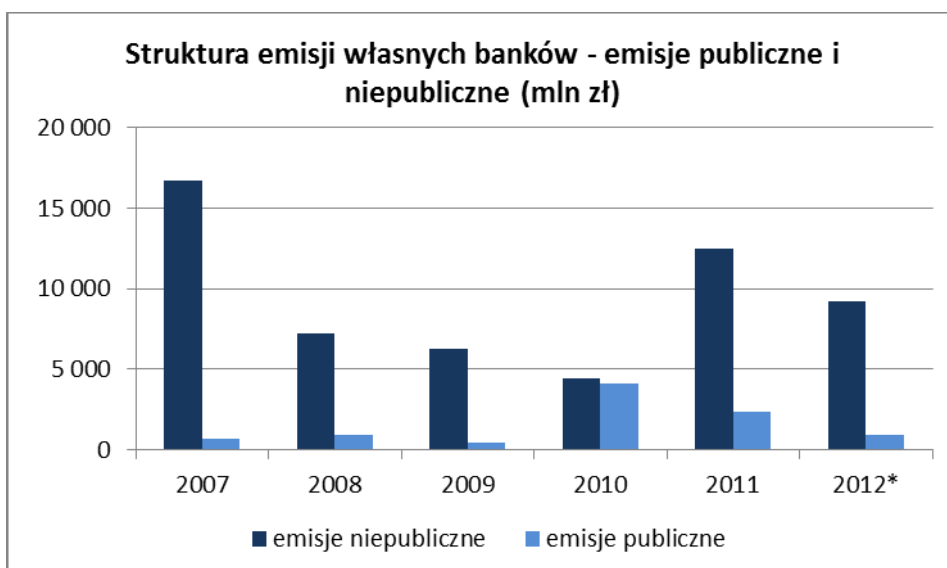

Wartość emisji razem (mln zł)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	RAZEM
wartość emisji razem (mln zł)	17 429	8 085	6 717	8 551	14 869	10 137	65 790
emisje z ratingiem	2 051	899	359	3 812	3 000	350	10 471
emisje bez ratingu	15 378	7 187	6 358	4 739	11 869	9 788	55 318
Struktura (%)							
emisje z ratingiem	11.8%	11.1%	5.4%	44.6%	20.2%	3.4%	15.9%
emisje bez ratingu	88.2%	88.9%	94.6%	55.4%	79.8%	96.6%	84.1%

Emisje publiczne/ niepubliczne

Wartość emisji własnych, dostępnych w ofercie publicznej w początkowym okresie objętym analizą, była niewielka, w granicach 10-15% portfela.

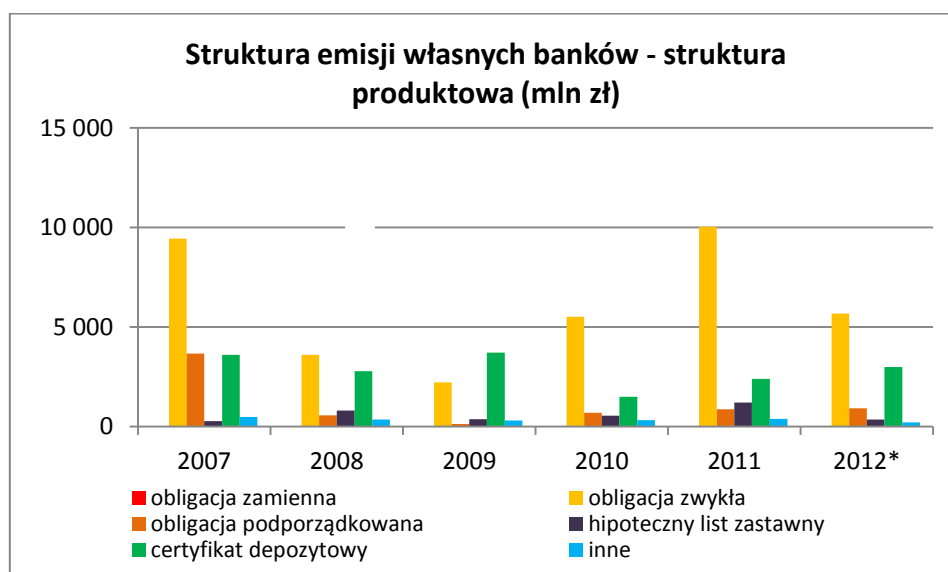
Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Razem
wartość emisji razem (mln zł)	17 429	8 085	6 717	8 551	14 869	10 137	65 790
emisje publiczne	739	899	427	4 117	2 408	933	9 523
emisje niepubliczne	16 690	7 187	6 291	4 434	12 461	9 205	56 267
Struktura (%)							
emisje publiczne	4.2%	11.1%	6.4%	48.1%	16.2%	9.2%	14.5%
emisje niepubliczne	95.8%	88.9%	93.6%	51.9%	83.8%	90.8%	85.5%

Struktura produktowa

W ankiecie dokonano także próby oceny rynku pod względem struktury produktowej. Najpopularniejszym instrumentem były certyfikaty depozytowe. Wśród instrumentów o dłuższych terminach dominowały obligacje zwykłe i podporządkowane. Najmniejszy udział osiągnęły wśród wymienionych instrumentów listy zastawne.

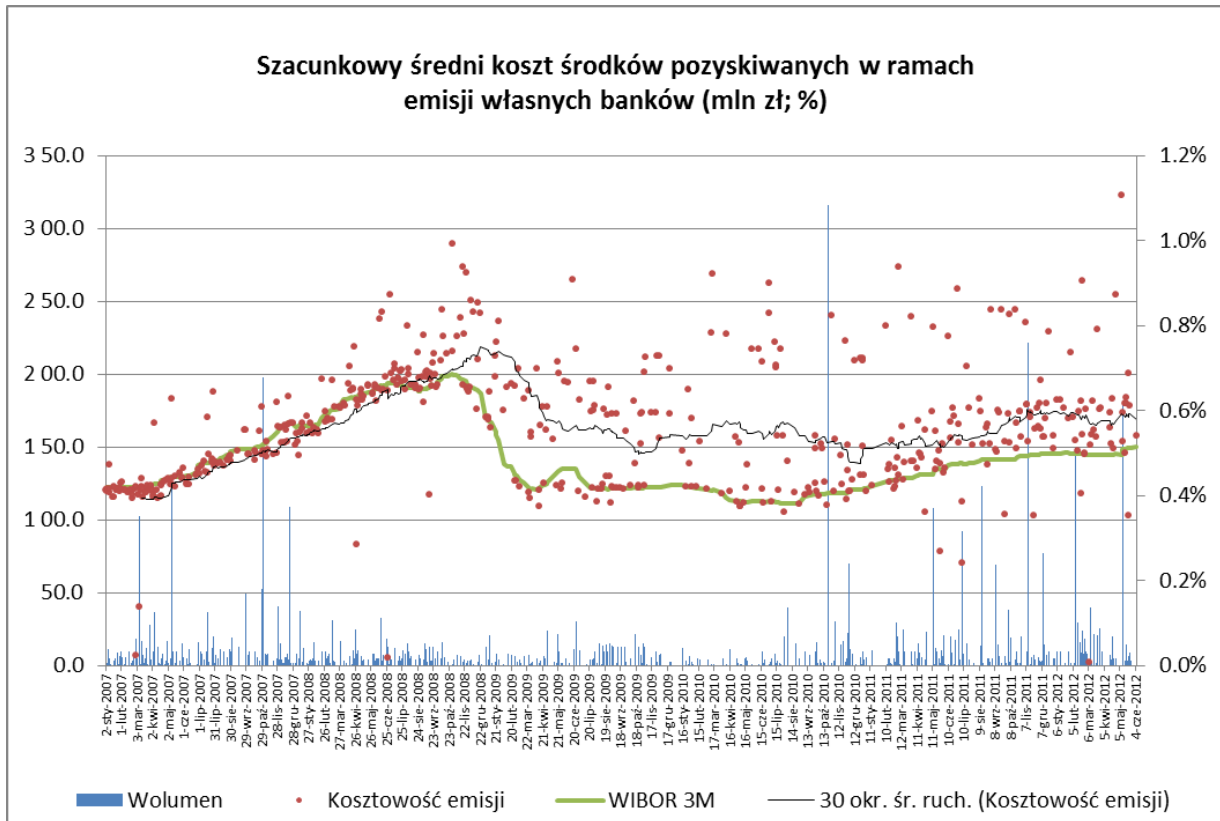
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Razem
obligacja zamienna	0	0	0	0	0	0	0
obligacja zwykła	9 432	3 606	2 216	5 518	10 038	5 681	36 492
obligacja podporządkowana	3 656	560	120	680	865	913	6 793
hipoteczny list zastawny	270	799	359	549	1 199	350	3 526
certyfikat depozytowy	3 602	2 776	3 719	1 487	2 384	2 985	16 953
inne	469	344	303	317	384	209	2 026
RAZEM	17 429	8 085	6 717	8 551	14 869	10 137	65 790
Struktura (%)							
obligacja zamienna	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
obligacja zwykła	54.1%	44.6%	33.0%	64.5%	67.5%	56.0%	55.5%
obligacja podporządkowana	21.0%	6.9%	1.8%	7.9%	5.8%	9.0%	10.3%
hipoteczny list zastawny	1.5%	9.9%	5.4%	6.4%	8.1%	3.4%	5.4%
certyfikat depozytowy	20.7%	34.3%	55.4%	17.4%	16.0%	29.4%	25.8%
inne	2.7%	4.3%	4.5%	3.7%	2.6%	2.1%	3.1%

Średni koszt emisji własnych

Jednym z celów ankiety była również analiza kosztu pozyskiwanych środków w ramach emisji własnych. Zebrane dane wskazują, że w początkowym okresie objętym analizą koszty były zbliżone do stóp rynku międzybankowego. Jednak od IV kwartału 2008 r. nastąpił wzrost

Załącznik 1

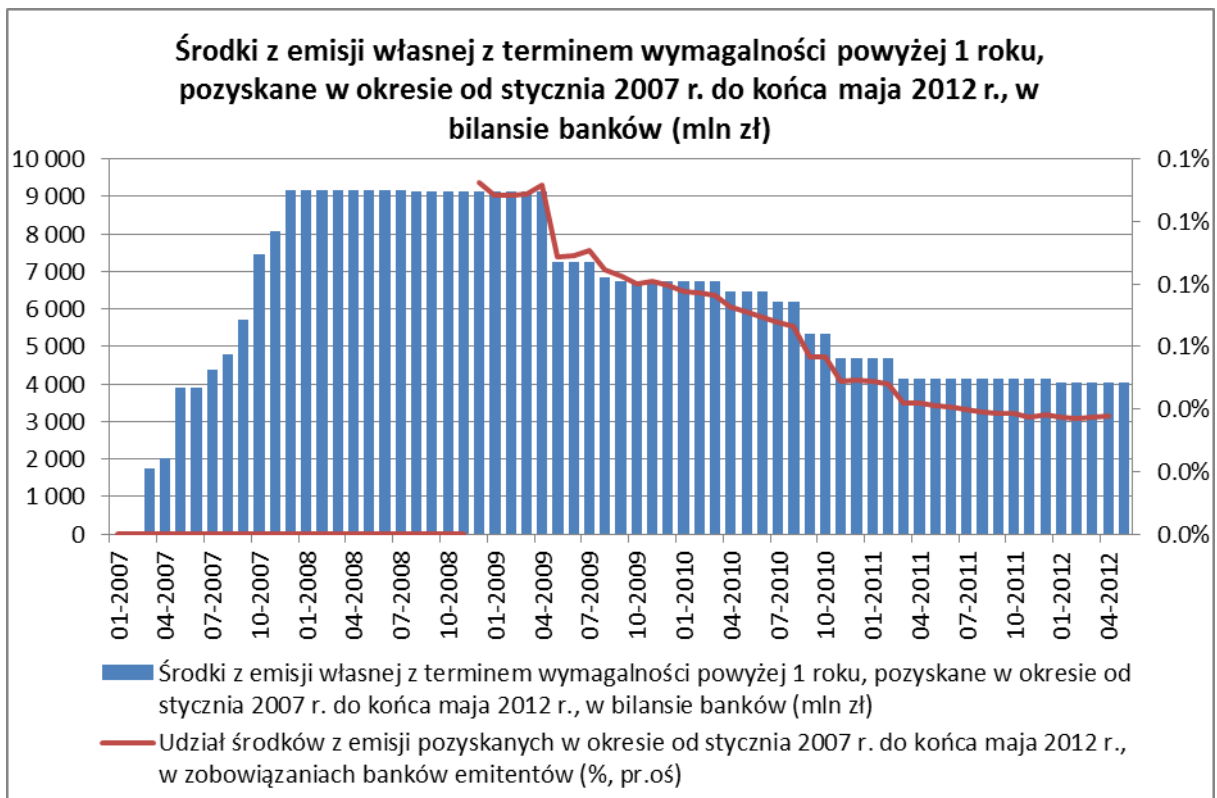
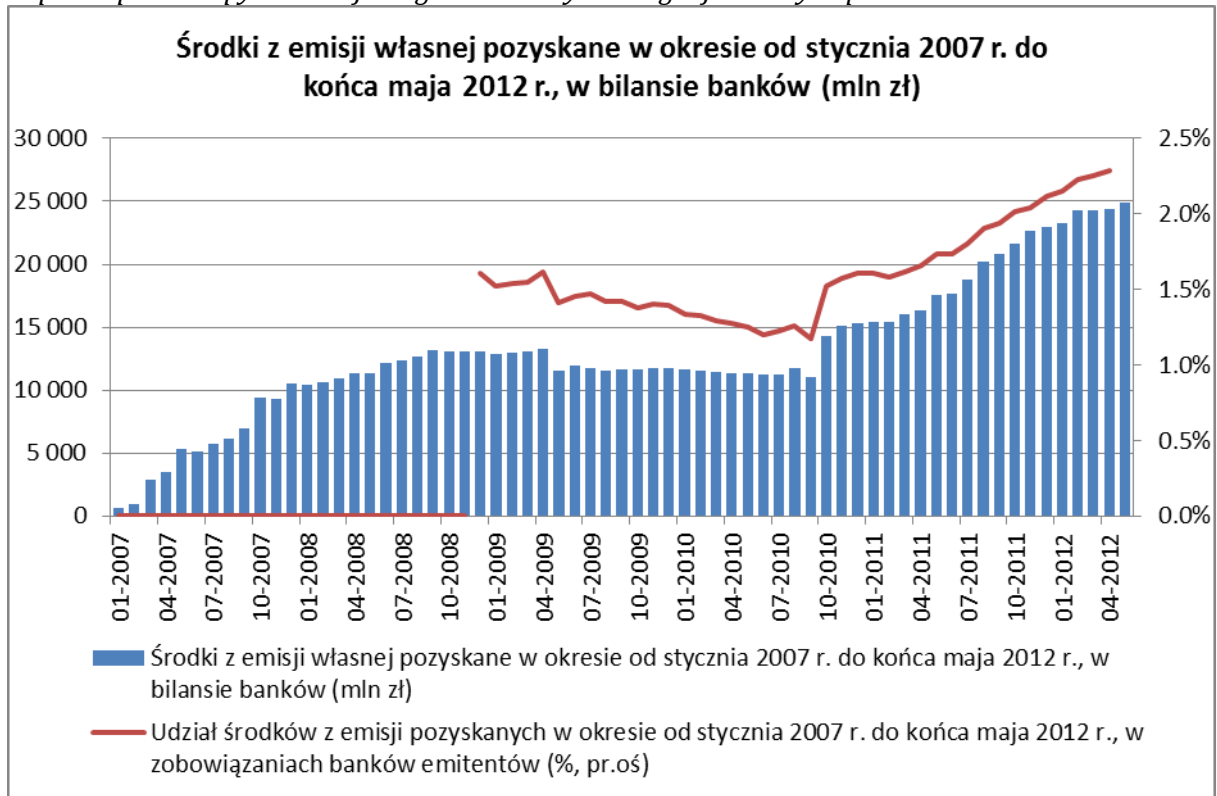
Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki kosztów finansowania. Można to wiązać z kryzysem finansowym i ogólnym wzrostem kosztów finansowania, jak również ograniczeniem popytu na instrumenty emitowane przez banki.

Środki pozyskane z emisji własnych nie stanowią obecnie istotnego elementu finansowania działalności banków. Z przeprowadzonego badania wynika, że stanowią one nie więcej niż 5% zobowiązań banków. Jeżeli weźmiemy pod uwagę tylko instrumenty powyżej roku, udział ten spada do 0,4% obecnie.

Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

Podsumowanie

Załącznik 1

Raport z prac Grupy ds. emisji długoterminowych obligacji własnych przez banki

- Na podstawie wyników badania ankietowego można stwierdzić, że emisja obligacji własnych nie stanowi istotnego źródła finansowania działalności banków. Nie zarysowują się w tym zakresie trendy długoterminowe, co pozwala przypuszczać, że przeprowadzone emisje służyły wyrównywaniu bieżącej nierównowagi płynnościowej, a nie budowaniu długookresowej strategii finansowania. Świadczyć o tym może również przewaga emisji niepublicznych.
- Jednocześnie zarysowują się znaczące dysproporcje pomiędzy bankami pod względem skali działalności emisyjnej, z kilkoma wyraźnymi liderami rynku z jednej strony, a grupą banków nieaktywnych w tej dziedzinie z drugiej strony. Szczególna aktywność emisyjna pojedynczych podmiotów powoduje, że dane zagregowane na temat emisji nie odzwierciedlają w pełni obrazu całego rynku.
- Wśród najpopularniejszych instrumentów finansowych emitowanych przez banki znajdują się certyfikaty depozytowe, pod względem wielkości emisji natomiast przeważają obligacje zwykłe i podporządkowane; marginalne znaczenie mają listy zastawne.
- Strukturę walutową emisji dominują te nominowane w złotym polskim. W strukturze terminowej wyraźnie daje się odnotować niewielki udział instrumentów o terminie zapadalności powyżej pięciu lat, przeważają emisje krótkoterminowe (do 1 miesiąca i od 1 do 3 miesięcy) oraz średnioterminowe (od 1 roku do 5 lat).
- Tylko nieliczne emisje uzyskały rating.

Opracował: Wydział Analiz Sektora Bankowego, Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych UKNF